Stichting Wildaanrijdingen Nederland

Provincie Gelderland
Afdeling Programmering Natuur
T.a.v. [redacted]
Markt 11
6811CG Arnhem

Stichting Wildaanrijdingen Nederland
Hofsemolenweg 8
8171 PM VAASSEN

www.wildaanrijding.nl
info@wildaanrijding.nl

Datum: **5 mei 2025**
Uw verzoek: **Advies calamiteitendeskundige**
Incident: **Interactie wolf-mens met bijtincident 13 april NP De Hoge Veluwe**
Onze ref.: **SWN cal.A46001**

Opdrachtgever: Provincie Gelderland
Contactpersoon: [redacted]
Opdrachtnemer: Stichting Wildaanrijdingen Nederland
Contactpersoon: [redacted]

Geachte [redacted]

In antwoord op uw verzoek doen wij u middels dit schrijven de bevindingen en beantwoording van uw vragen toekomen.

Concreet vraagt u naar een deskundig oordeel vanuit onze expertise in de dagelijkse (24/7) uitvoering van het incidentmanagement met betrekking tot incidenten en/of calamiteiten, waaronder wildaanrijdingen, met in het wild levende zoogdieren en vogels in de provincie Gelderland. Dit op basis van de door de provincie Gelderland afgegeven en vigerende opdracht ter uitvoering van het Besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland 30 september 2019, zaaknummer 2019-008775, houdende Opdracht ex. artikel 3.18 Wet natuurbescherming voor de afhandeling van dier- calamiteiten en incidenten.

De vragen van de provincie:

1. **Conform de IPO-richtlijnen (2025) moet de situatie van het wolf-mens conflict op het Park gekwalificeerd worden als probleemwolf met als vervolgstap te nemen maatregel het wegnemen van de wolf uit de populatie. Hoe verhoudt zich dit tot de situatie wat er feitelijk gebeurd is?**
2. **Is de wolf op uiterlijke kenmerken uit de populatie te halen?**
3. **Wat zijn de technische mogelijkheden voor uitvoering wanneer overgegaan wordt tot het wegnemen van deze wolf uit de populatie?**
4. **Is het wegnemen van de wolf uit de populatie binnen afzienbare tijd en praktisch te realiseren?**

Op basis van deze vragen is SWN in opdracht van de provincie onderzoek gaan doen naar de feiten en omstandigheden van het incident en deze te duiden in verband met te nemen maatregelen t.a.v. van openbare veiligheid en natuurbescherming.

Onderzoek:

- Inzage in Pv bevindingen BVH Politie PL06002025169437 (ter check op inconsistenties)
- Interviews direct betrokkenen in aanwezigheid van [redacted], EcoNatura d.d. 23 april jl.
- Inzage in monitoringsgegevens NPHV
- Inzage in beschikbaar beeldmateriaal
- Reconstructie interacties wolf-mens a.d.h.v. beschikbare gegevens

Op de dag van het incident 13 april om 15:00 uur is er telefonisch overleg geweest met loco burgemeester Ede [redacted] en ondergetekende. Dit was ruim na tijdstip incident zelf en het acute gevaar was op dat moment geweken.
De oorspronkelijke melding incident van 13:04 uur via 112 aan de meldkamer Politie heeft ons niet bereikt.

Organisatie SWN uitvoering:

Voor de 24/7 uitvoering van incidentmanagement, veelal wildaanrijdingen, beschikt SWN over deelnemers die in piketdiensten actief zijn. Aansturing verloopt via de meldkamer Politie via pagers. Alle deelnemers voldoen aan de vereisten zoals is weergegeven in de profielschets (bijlage 1) en hebben zich geconformeerd aan de afgesproken werkwijzer (bijlage 1). Zij beschikken over alle vereiste vergunningen en wettelijk toegestane middelen. De afhandelingen vallen onder verantwoordelijkheid van de Stichting.

Sinds 2021 ontvangt SWN ook meldingen waarin (mogelijk) sprake is van wolf. Vaak zijn dit aangereden wolven, maar ziet dit ook op incidenten met interacties wolf-mens of wolf-hond. Gezien de gevoeligheden en complexiteit van diverse wet- en regelgeving, ook buiten de Omgevingswet (Ow) is het protocol aangepast. Specifiek voor wolf is dit destijds opgenomen onder paragraaf 18. Deze aanpassing was nodig om uitvoering te kunnen geven aan incidentmanagement bij wolven. Immers vanwege de vergaande maatschappelijke polarisatie rond de wolf moeten deelnemers worden beschermd en afgeschermd worden voor publiek of media. Daarnaast moeten zij dit willen, kunnen en mogen (werkgever) om te worden ingezet. Zij geven uitvoering als vrijwillig deelnemer namens de stichting. SWN beschikt over een 12-tal specifiek daartoe aangewezen professionals die worden ingezet bij wolf incidenten onder directe verantwoordelijkheid van de dienstdoende statutair bestuurder SWN via de SWN wolvenlijn.

Deze daartoe inzetbare personen hebben allen een zeer ruime ervaring en bewezen kwaliteiten om uitvoering te kunnen geven aan een mogelijk te verrichten noodzakelijke proportionele handeling met als uiterste een nooddoding (dierenwelzijn/onnodig leed) of uitvoering ultimum remedium (openbare veiligheid/natuurbescherming).

Uitvoering uiteraard altijd binnen alle vigerende wet- en regelgeving en voorwaarden, rekening houdende met de Interventierichtlijnen als vastgesteld door het IPO en conform het vastgestelde Faunabeheerplan Wolf Gelderland 2024-2030 (bijlage 1).

Beantwoording vragen:

1. Conform de IPO-richtlijnen (2025) moet de situatie van het wolf-mens conflict op het Park gekwalificeerd worden als probleemwolf met als vervolgstap te nemen maatregel het wegnemen van de wolf uit de populatie. Hoe verhoudt zich dit tot de situatie wat er feitelijk gebeurd is?

Op basis van de ons bekende feiten en onderzochte gegevens staat vast dat deze specifieke wolf is te kwalificeren als 'Probleemwolf'.

De interacties van deze specifieke (probleem) wolf met mensen valt volgens de Interventierichtlijn situatie wolf-mens van het op 17 april jl. vastgestelde IPO Wolvenplan in de classificatie (e) en (h) van de escalatieladder (zie afbeelding 1 en 2).

1
2
3
4
5
6
7

Gedrag wolf		Oorzaak	Inschatting	Maatregel en doel	Situatie
e	**Wolf benadert actief en bewust meermaals mensen binnen 30 meter* en lijkt geïn-teresseerd in mensen.**	Divers: Mogelijk sterke voedsel-conditionering en gewenning. Hond kan een trigger zijn.	Kritieke situatie Kans op gewenning en uiteindelijk agressief ge-drag en letsel mens.	Aanwezigen bespreken met hulpdiensten of hun inzet nodig is. Maatregelen verantwoordelijke provincie of burgemeester: · opsporen en vergunningsverleningstraject voor verjaging (actieve afschrikking); · publiek waarschuwen niet te voeren; · situatie monitoren; · eventueel gebied (tijdelijk) afsluiten voor bezoekers.	Probleemsituatie
			Als provincie of burge-meester in overleg met deskundigen vaststelt dat aversieve conditionering niet werkt of praktisch niet uitvoerbaar is: 'pro-bleemwolf'.	Aanwezigen schakelen hulpdiensten in indien nodig. Maatregelen verantwoordelijke provincie of burgemeester: · vergunningverleningstraject om probleemwolf uit de populatie te verwijderen; · situatie monitoren; · indien fysiek contact: DNA-afname en -analyse. **Doel**: voorkomen nieuwe incidenten, behouden openbare veiligheid. Bij acute veiligheidssituatie wolf doden op last burgemeester, op grond van de Gemeentewet.	Probleemwolf
f	**Wolf reageert defensief (passief agressief) op mensen bij verstoring (bijvoorbeeld tijdens eten van prooi) en vlucht niet meteen of doet schijnaanvallen, zonder mensen gericht te benaderen.**	Normaal gedrag Afhankelijk van karakter-eigenschappen individu. Verdediging van prooi.	Gevaarlijk	Publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen. Voor incidenteel verjagen van eigen terrein door de rechthebbende is geen omgevingsvergunning nodig. Eventuele provinciale maatregelen: · publieksvoorlichting over voeren, lokken en benaderen.	Geen probleemsituatie

Wolvenplan 2025 - **Interventierichtlijn situatie wolf-mens** 72

Afbeelding 1

1
2
3
4
5
6
7

	Gedrag wolf	Oorzaak	Inschatting	Maatregel en doel	Situatie
g	**Wolf reageert actief agressief op mensen bij verstoring en valt mensen aan.**	Normaal gedrag, maar problematische situatie. Verdediging van prooi, wolf voelt zich bedreigd en neemt initiatief tot aanval.	Gevaarlijk	Aanwezigen bespreken met hulpdiensten of hun inzet nodig is. Voor incidenteel verjagen van eigen terrein door de rechthebbende is geen omgevingsvergunning nodig. Maatregelen verantwoordelijke provincie of burgemeester: · publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen, door betrokken overheden en eventuele terreineigenaren; · vergunningsverleningstraject om wolf te verjagen (actieve afschrikking door conditioneren) met als doel wolf 'bang' te maken voor mensen; · eventueel gebied (tijdelijk) afsluiten voor bezoekers.	Probleemsituatie
			Als provincie of burgemeester in overleg met deskundigen vaststellen dat aversieve conditionering niet werkt of praktisch niet uitvoerbaar is: 'probleemwolf'.	Aanwezigen schakelen hulpdiensten in indien nodig. Maatregelen verantwoordelijke provincie of burgemeester: · situatie monitoren; · publiek waarschuwen om niet in de buurt van de wolf te komen, door betrokken overheden en eventuele terreineigenaren; · vergunningsverleningstraject om probleemwolf uit de populatie te verwijderen; · eventueel gebied (tijdelijk) afsluiten voor bezoekers. **Doel**: voorkomen nieuwe incidenten, behouden openbare veiligheid.	Probleemwolf
h	**Wolf reageert agressief op mensen zonder provocatie; wolf doodt mens.**	Extreme gewenning, mogelijkheid op hondsdolheid of onbekende oorzaak.	Gevaarlijk	Aanwezigen schakelen hulpdiensten in indien nodig. Maatregelen verantwoordelijke provincie of burgemeester: · vergunningverleningstraject om probleemwolf uit de populatie te verwijderen; · situatie monitoren. **Doel:** voorkomen nieuwe incidenten, behouden openbare veiligheid. Voor doden wolf is omgevingsvergunning nodig. Daarin zal onder andere moeten worden aangetoond dat de wolf zonder aanleiding agressief gedrag vertoont, behalve bij ingrijpen door de burgemeester in een noodsituatie.	Probleemwolf

* ***Vluchtafstand***: *wolf laat mensen toe <30 meter of benadert zelf tot <30 meter. Het gaat om situaties waarin de mens herkenbaar is voor de wolf, dus bijvoorbeeld niet om auto's, gebouwen en hoogzitters. In het stroomschema staat enkel de actieve vorm: wolf nadert, maar de afstand <30 meter is in beide gevallen een criterium om tot gerichte interventie over te gaan. Oorzaak van het gedrag en toe te passen maatregelen zijn per geval te beoordelen.*

Wolvenplan 2025 - **Interventierichtlijn situatie wolf-mens** 73

Afbeelding 2

Onze bevindingen zijn gebaseerd op interviews met direct betrokkenen van het (bijt-) incident d.d. 13 april met een wolf, gehouden op 23 april 2025 op het kantoor van Nationaal Park De Hoge Veluwe (NPHV). De interviews zijn in opdracht van de Provincie Gelderland afgenomen door [redacted] van EcoNatura en ondergetekende namens SWN. Het interview met betrekking tot het incident is met een dictafoon opgenomen. Een uitgeschreven weergave samenvatting interview is in overleg met EcoNatura opgenomen in haar Rapport *'Deskundigenbeoordeling van een interactie tussen een wolf en mensen, met een bijtincident op 13 april 2025 in Nationaal Park Hoge Veluwe. EcoNatura notitienr. 2025-037.* Wij herkennen ons in deze weergave.

Door ons zijn geen inconsistenties opgemerkt in interview 23 april en tekst ambtelijke weergave PV bevindingen op 13 april.

Naast de interviews is veel beeldmateriaal overlegd en is er een deugdelijke registratie van monitoringsgegevens beschikbaar. Deze hebben wij mogen inzien en ondersteunen de feitelijke gebeurtenis.
De relevante gegevens zijn beschikbaar gesteld ter verwerking in eerder genoemd rapport van EcoNatura.

2. Is de wolf op uiterlijke kenmerken uit de populatie te halen?

Ja. Er is een ruime mate beeldmateriaal beschikbaar waaruit uiterlijke kenmerken van deze specifieke (probleem) wolf zijn te distilleren. Dit beeldmateriaal wordt ondersteund door beschikbare monitoring gegevens.

Het betreft een mannelijk volwassen dier met forse bouw en verschijningsvorm (afbeelding 3). Het dier heeft een contrastrijke vachttekening met goed te onderscheiden individuele kenmerken, waaronder een opvallende donkere tekening midden op het voorhoofd, een donkere (dubbele) halsbandtekening op de borst, duidelijke lichte (niet sluitende) wangvlekken, een duidelijk herkenbare zogenoemde zadelvlek en het ontbreken van knievlekken.

Naast uiterlijke kenmerken is het betreffende stoutmoedige dier qua gedrag en houding duidelijk te onderscheiden van overige wolven die zich in het betreffende gebied (afbeelding 4) ophouden.

Afbeelding 3

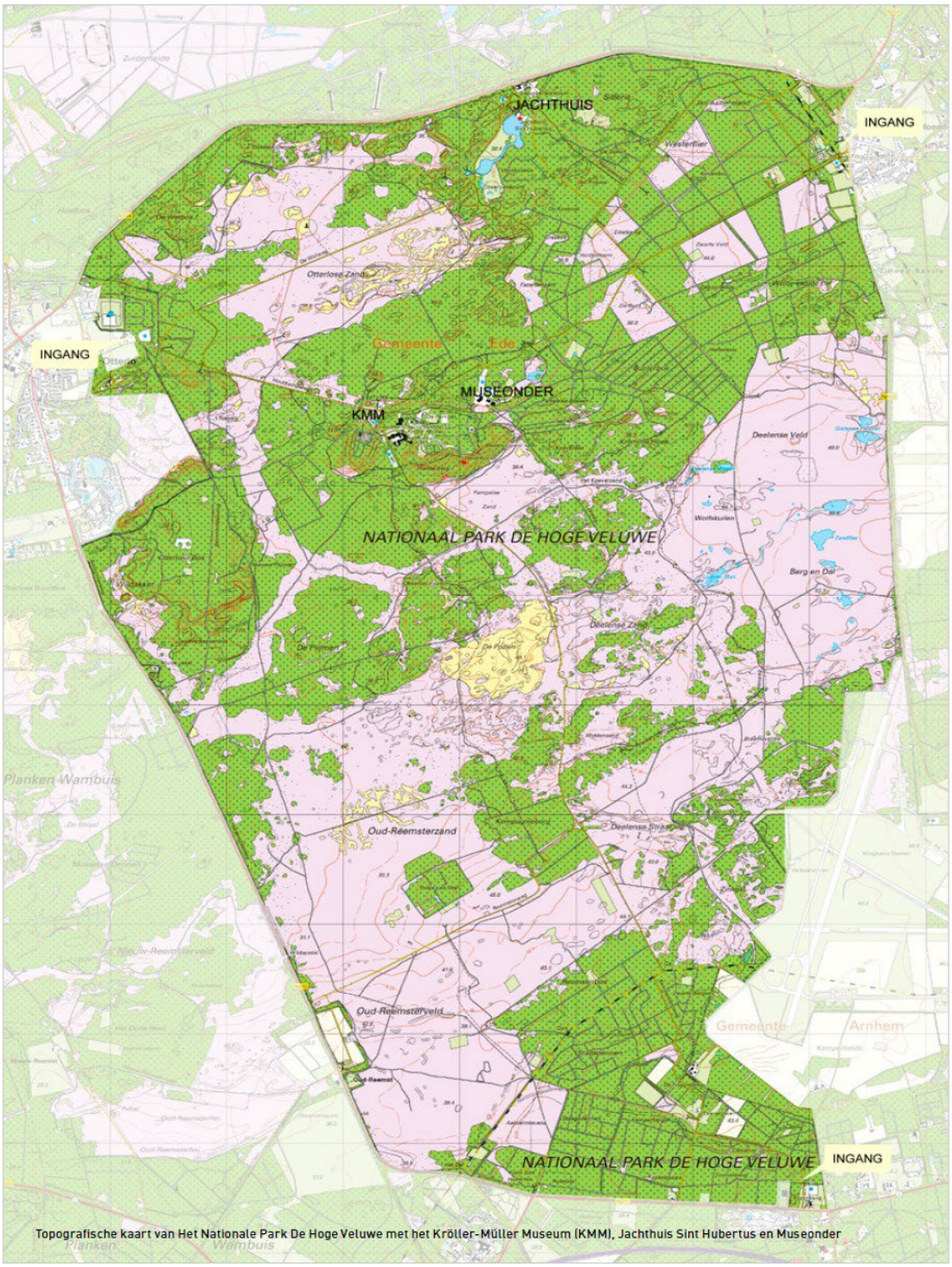

Afbeelding 4

3. Wat zijn de technische mogelijkheden voor uitvoering wanneer overgegaan wordt tot het wegnemen van deze wolf uit de populatie?

Daar het betreffende dier zich vrij beweegt over het beschikbare gebied dient in goede afstemming met het Park-management de huidige monitoring goed afgestemd te worden met de beschikbare uitvoerders. Dit zodat het betreffende dier snel kan worden gelokaliseerd waarbij het zoek- en werkgebied voor praktische uitvoering zo minimaal als mogelijk is.

Dit om overige fauna -waaronder aanwezige wolven- niet (onnodig) te verontrusten, succes percentage te verhogen en adequaat/accuraat tot een snelle & vooral veilige uitneming te komen.

Uitvoering zal gestalte dienen te krijgen door de specifiek daartoe aangewezen gekwalificeerde personen vanuit het incidentmanagement team specifiek voor wolf, die in 2 of 3- tallen actief zullen zijn buiten het zicht van publiek.

Deze zullen, na lokalisering in het werkgebied, het dier eerst zorgvuldig observeren om vast te stellen dat het daadwerkelijk de specifieke uit de populatie te nemen probleemwolf betreft. Dit om zover als mogelijk 'human-error' uit te sluiten.
Als benaderingsmethode zal gebruik worden gemaakt van de zogenaamde bersmethodiek (niet zicht- en hoorbaar het dier op kortst mogelijke afstand benaderen) of het posten op een kansrijke locatie. Hierbij zullen geen voer- of lokmiddelen worden ingezet.

Om het betreffende dier zorgvuldig te kunnen identificeren zal uitvoering alleen bij natuurlijke (dag)licht omstandigheden plaats moeten vinden, dus in de periode 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang.

Na verificatie van bevindingen en vaststelling dat dit het uit te nemen dier betreft zal deze door 1 van de aangewezen personen worden uitgenomen met een wettelijk daartoe vereist middel (Kogelgeweer met een kaliber dat wettelijk is toegestaan voor het doden van wild zwijn, edel- en damhert).
Daar in 2 of 3-tallen uitvoering wordt gegeven zal de daadwerkelijke handeling niet te traceren zijn tot een individueel persoon.

Gedurende de periode uitvoering zal een uitgebreide rapportage worden bijgehouden ter verantwoording van alle handelingen en inzet van de praktische uitvoering gedurende de gehele looptijd.

Na uitvoering van de uitnemingshandeling zal het karkas worden overgedragen voor wetenschappelijk onderzoek aan WenR.

4. Is het wegnemen van de wolf uit de populatie binnen afzienbare tijd en praktisch te realiseren?

Naar verwachting is gezien het beperkte gebied en beschikbaarheid van goede monitoring i.s.m. het Park-management te voorzien in concreet resultaat op korte termijn.

Het is uiterst lastig om uitspraken te doen over een exacte tijdsduur/periode omdat dit ziet op een vrij bewegend in het wild levend dier in een recreatief druk bezocht gebied.

De ervaring leert dat ondanks een goede organisatie, bemensing en monitoring resultaat op korte termijn niet valt te garanderen.

Ook moet worden voorkomen dat er te intensief druk in het gebied ontstaat waardoor de rust in het gebied in het geding kan komen.

Om toch enig zicht of indicatie te geven verwachten wij onder optimale condities en beschikbaarheid bemensing in een periode van 3 weken tot resultaat te kunnen komen. Gezien de prioriteit in belang veiligheid en natuurbescherming zal met hoogste urgentie getracht worden om op kortst mogelijke termijn uitvoering te geven aan de uit te voeren handeling.

Bijlage 1: Verwijzing naar genoemde documenten

Opgemaakt d.d. 5 mei 2025 [redacted]

Stichting W [redacted]

Bijlage 1:

Weblinks naar gepubliceerde documenten

- Profielschets SWN
- Protocol werkwijzer SWN
- IPO Wolvenplan 2025
- Faunabeheerplan Wolf Gelderland 2024 - 2030